

مهندس حسین فهمیان

اخلاق در رابطه با سلامت و امنیت در جهان

پژوهشی در اخلاق

www.ketab.ir

سرشناسه	: فهمیان، حسین -
عنوان و نام پدیدآور	: اخلاق در رابطه با صلح و امنیت در جهان "پژوهشی در اخلاق" / حسین فهمیان.
مشخصات نشر	: تهران: مهر اردوان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۳۴۰ ص.
شابک	: 978-964-90688-9-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
پاداشت	: کتابنامه: ص ۳۳۹ - ۳۴۰.
موضوع	: اخلاق
رده بندی کنگره	: اخلاق - تاریخ
رده بی دیوی	: ۱۷۰
شماره ثبت	: ۳۲۴۲۲۴۴

ناشر	: مهر اردوان
نام کتاب	: اخلاق در رابطه با صلح و امنیت در جهان "پژوهشی در اخلاق"
تألیف	: مهندس حسین فهمیان
حروف چینی	: توکلی
چاپ و صحافی	: پیام
نوبت چاپ	: اول / ۱۳۹۳
تیراژ	: ۱۰۰۰
شماره شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۶۸۸-۹-۰

حق چاپ و ترجمه برای مؤلف محفوظ است

مرکز پخش: انتشارات گوتنبرگ: خیابان انقلاب - مقابل دانشگاه - جنب بانک ملت - پلاک ۱۲/۱۲ - تلفن: ۶۶۴۰۲۵۷۹

تلفن مؤلف: ۷۷۴۹۷۴۵۲

بها: ۲۵۰۰۰ تومان

با عرض سپاس، مراتب تشکر و قدردانی خود را از
همه‌ی کسانی که اینجانب را برای به ثمر رسانیدن
این اثر کوچک، یاری کرده‌اند اعلام می‌کنم. جای آن
دارد که از زنده یاد، استاد بزرگوار، جناب آقای
علی‌اصغر مدرس که هم استاد و هم مشوق من در
تحریر این نوشتار بودند؛ تقدیر و تشکر کنم. در ضمن،
از جناب آقای ابراهیم امین‌زاده و استاد گرامی جناب
آقای سید ابوالفضل الهامی که با صداقت و صمیمیت،
زحمات مراوانه‌ی من فرمودند و از کمک به اینجانب
دریغ نکردند سپاسگزارم. در خاتمه توفیق همه‌ی
کسانی را که در نشر این اثر سهیم بودند، از درگاه
خداوند آرزو می‌کنم.

- حسین فهیمیان

فهرست مطالب

۱۵	پیشگفتار
۲۳	فصل ۱ / علم و دانش
۲۴	ادراکات و ادراکات ذهن
۲۵	۱- حس بیضایی
۲۵	۲- حس شنوایی
۲۶	۳- حس لامسه
۲۶	نگرش در اعتبار دانش انسان
۲۶	الف) نظری به عقاید عقلی و هیولانی
۲۸	ب) بررسی علم انسان و اینکه عقل انسان چه چیز را می‌تواند دریابد؟ و تا چه اندازه؟ و آیا علم انسان ارزش حقیقی دارد؟
۳۱	اشاره‌ی به تحقیقات ایمانوئل کانت
۳۴	نگرش در نظریات ایمانوئل کانت در مورد علم انسان
۳۹	فصل ۲ / علوم اخلاقی و اهمیت آن
۴۰	۱- علوم اخلاقی و تعاریفی در مورد اخلاق
۴۳	۲- مبانی اخلاق
۴۴	الف) مذهب اصالت لذت و نفع
۴۵	ب) اخلاق وابسته به تمایلات در انسان‌ها
۴۶	ج) مذهب اصالت عقل
۴۷	حیات انسان در ارتباط با نفس او و چگونگی قواعد اخلاقی و حقوقی
۴۸	تعبیر و تفسیر، در مورد عقل و توانمندی‌های آن
۴۹	قواعد اخلاقی و نفس انسان
۵۵	فصل ۳ / تعاریفی در مورد حق، تکلیف، قانون، روش حصول به قواعد اخلاقی و مکتب‌های اخلاق آفرین

۵۵	الف) تعریف حق
۵۶	ب) تعریف تکلیف
۵۶	ج) تعریف حقوق
۵۸	اهمیت و چگونگی قوانین حقوقی و قواعد اخلاقی
۶۰	رابطه‌ی حقوق و اخلاق
۶۲	رابطه‌ی حقوق و عدالت
۶۳	رابطه‌ی علم و اخلاق
۶۳	آیا قواعد اخلاقی از علم قابل استنتاج است؟
۶۸	۱- آیا می‌توان از مشی تکاملی طبیعت، روش‌های اخلاقی به دست آورد؟
۷۲	۲- آیا انسان‌ها از بدو تولد دارای حقوق ثابتی هستند که حقوق فطری نامیده می‌شود؟ این موضوع را چگونه می‌توان تعبیر و تفسیر کرد؟
۷۳	۳- آیا حقوق انسان به آفریننده‌ی جهان هستی و یا به عبارتی کشف حقیقت مطلق، می‌راند انسان را مکلف به تکلیف کند و ارزش‌های اخلاقی بیافریند؟
۷۵	۴- ما این که علم به کمک انسان می‌شاید، تا انسان به اصلاح اعمال و کردار خود بپردازد و ارزش‌های اخلاقی بیافریند.
۷۸	نگرش در مکتب‌های اخلاقی آفریننده
۸۰	۱- افلاطون
۸۲	۲- ارسطو
۸۳	۳- سایر مکاتب اخلاقی (فلسفه‌ی اخلاقی یا لیبرال، انگاری مذهب کلی و رواقی)
۸۴	۴- "کنورگ ویلهلم فریدریش هگل"
۸۷	۵- مکتب تحقیقی اجتماعی پوزیتیویسم (پوسیتویسم)
۸۸	۶- فلسفه‌ی سیاسی کارل مارکس
۸۹	۷- نظریه‌ی اقتصادی مارکس
۹۲	اشاره‌ی اجمالی به نظریات مارکس
۹۳	۸- مکتب حقوق فطری
۹۴	منابع حقوق از دیدگاه مکتب‌ها
۹۸	ج) نظر بعضی از فلاسفه در مورد حقوق
۹۸	د) حقوق بر مبنای اقتصاد

فصل ۴ / مبحث ادیان

۱۰۳	ارزش دستورات و قواعد اخلاقی ادیان وحیی و حقانیت آنها
۱۰۳	الف) اشاره به دستورات موسی (ع)
۱۰۸	ب) اشاره به چند دستور و قواعد اخلاقی مسیح (ع)
۱۰۹	ج) ۱: اشاره‌ی به تعالیم اسلام
۱۱۵	۲- آیات قرآن و جنبه‌ی اخلاقی آن
۱۲۳	۳- قیامت، روز پاداش یا کیفر
۱۲۵	

- ۴- دعوت قرآن به تفکر و اندیشه..... ۱۲۷
- نظری به ادیان وحیی و بنیادی‌ترین اصول آنها (توحید و دین طبیعی)..... ۱۲۹
- نگرش اجمالی به مذاهب دیگر، مانند: الحاد، شرک، مذهب لادری و وحدت وجود و جنبه‌ی اخلاق آفرینی آنها..... ۱۳۴
- الف) برهان جهان‌شناسی..... ۱۳۴
- ب) برهان ناشی از وجودشناسی..... ۱۳۵
- ج) برهان نظم..... ۱۳۵
- ۱- مذهب الحاد یا بی‌خدائی..... ۱۳۶
- ۲- شرک..... ۱۳۷
- مذهب لادری..... ۱۳۷
- ۴- مذهب وحدت وجود..... ۱۳۷
- ۵- مذهب خداآفرینی..... ۱۳۷
- نظریات دیوبند، شیو، رهی دین طبیعی (برهان نظم)..... ۱۳۸

فصل ۵ / شعورمندی انسان..... ۱۴۷

- ۱- آیا ارزش‌ها به - اعم، تعلق دارند یا به فرد، یا به هر دو؟..... ۱۴۸
- ۲- شعورمندی و ضرورت رعایت قواعد اخلاقی (روشی برای اصلاح عملکرد انسان‌ها در امور حیات)..... ۱۴۹
- ۳- آیا انسان موجودی است شعورمند و از جنبه‌ی جسمی و توانمندی‌های عقلی مستعد شعورمندی است؟..... ۱۵۱
- الف) آیا انسان موجودی شعورمند است؟..... ۱۵۱
- ب) آیا انسان از جنبه‌ی جسمی و توانمندی‌های عقلی، مستعد شعورمندی است؟..... ۱۵۵
- ۴- اخلاق به عنوان تکلیف در عصر دستاوردهای علم..... ۱۵۶
- ۵- عملکردهای ناخودآگاهانه و غیرمسئولانه‌ی انسان - در خارج از چارچوب قواعد اخلاقی..... ۱۶۵
- ۶- انتظام و سلسله قوانین حاکم بر خانواده و نظام اجتماعی انسان در چارچوب قواعد اخلاقی..... ۱۷۱

فصل ۶ / تاریخ..... ۱۷۷

- علل به وجود آمدن حوادث و تحولات تاریخی..... ۱۷۸
- الف) تأثیرپذیری حوادث تاریخ از اراده‌ی انسان..... ۱۷۸
- ب) حوادث و تحولات تاریخ در حیطه‌ی قانون طبیعت..... ۱۷۸
- ج) تأثیر اراده، حکمت و مشیت آفریننده‌ی جهان هستی در حوادث تاریخی..... ۱۷۹
- نگرش در وقایع تاریخی..... ۱۸۰
- اشاره‌ی اجمالی به چند واقعه‌ی تاریخی و جنگ‌های روم با سایر کشورها..... ۱۸۱
- قدرت گرفتن دولت ماد و هخامنشیان در ایران و فتح بابل به دست کوروش کبیر..... ۱۸۲
- ادامه‌ی بررسی در تاریخ و واکنش‌ها..... ۱۸۴

۱۸۵	قدرت گرفتن یونانیان و حمله‌ی اسکندر به ایران
۱۸۶	سرداران روم به دنبال کشورگشایی و قدرت
۱۹۴	جنگ‌های صلیبی بین مسلمانان و مسیحیان
۱۹۵	نگرش در جنگ‌های صلیبی از جنبه‌ی اخلاقی
۱۹۷	شرح وقایع دوران چنگیز و بازماندگان او
۱۹۷	لشکرکشی‌های چنگیز به امپراتوری‌های چین
۲۰۰	اشاره‌ی به فجایع دوران چنگیز در سرزمین خوارزمشاهیان
۲۰۱	۱- تهاجم به شهر بخارا
۲۰۱	۲- تهاجم به شهر سمرقند
۲۰۲	۳- تهاجم لشکریان مغول به گرگانج یا جرجانیه
۲۰۳	۴- سرده شدن جنگ در بلاد خراسان
۲۰۴	۵- تهاجم به بلخ
۲۰۵	۶- حمله‌ی لشکریان چنگیز به شهرهای نیشابور، هرات و بامیان
۲۰۶	آخرین جنگ چنگیز: آلتینکوت‌ها، و مرگ وی
۲۰۷	اشاره به یک واقعه تاریخی در دوران حکومت چنگیز
۲۱۰	تهاجم بازماندگان مغول به سرزمین‌های روسیه، بلغارستان و مجارستان
۲۱۲	بروز اختلاف بر سر قدرت و سرکشی کردن جنگ
۲۱۳	بررسی و نگرش در جنگ‌های ناپلئون: اپارت
۲۱۳	جنگ استرلیتز
۲۱۴	تهاجم ناپلئون به پروس
۲۱۵	نبرد ایلو و فریدلند
۲۱۷	جنگ واگرام
۲۱۸	لشکرکشی ناپلئون به روسیه
۲۲۱	نتایج لشکرکشی ناپلئون به روسیه
۲۲۴	آخرین نبردهای ناپلئون
	نگرش در حوادث قرن هجدهم در دوران حکومت ناپلئون و نادیده گرفتن ارزش‌های اخلاقی
۲۲۸	
۲۳۲	نگرش در حوادث و اتفاقات قرن بیستم، مصادف با ظهور آدولف هیتلر در آلمان
۲۴۱	تهاجم نازی‌ها به روسیه

فصل ۷ / نتایج مطالعه‌ی تاریخ ۲۴۹

- ۱- اشتباه‌آمیز بودن تفکر کشورگشایی و ضرورت احترام به موجودیت ملت‌ها ۲۶۴
- ۲- اهمیت حیات اجتماعی انسان و کشف قوانین آن، اجتناب از قانون ستیزی، دیکتاتوری و عملکردهایی که در جهت مخالف نظم اجتماع قرار دارند ۲۶۵
- ۳- مردود بودن انسان ستیزی، قتل، چپاول و ویرانگری در تاریخ گذشته و حال ۲۶۹
- ۴- نگرش در سازمان‌های حکومتی در قرن سیزدهم، بیستم و عصر حاضر ۲۷۲

- ۵- نگرش در نقش دولت‌ها، سازمان‌های سیاسی و تشکیلات حکومتی در عصر حاضر..... ۲۷۴
- ۶- ضرورت اتحاد بین ملت‌ها و دولت‌ها، مبتنی بر رعایت قوانین و قواعد اخلاقی و در نظر گرفتن عدالت به منظور حفظ حقوق انسان‌ها..... ۲۷۶
- ۷- نگرش در واقعیت حوادث تاریخی و گذرا بودن حیات سرداران تاریخ..... ۲۷۸

فصل ۸ / نتیجه‌گیری‌ها..... ۲۸۳

- اصل اول: اعتقاد به خداوند، آفریننده‌ی جهان هستی..... ۲۸۶
- اصل دوم: اعتبار بخشیدن به دستورات و قواعد اخلاقی پیامبران و مطالعه‌ی از جنبه‌ی کاربردی و تأثیر این دستورات در حیات فردی و اجتماعی انسان‌ها..... ۲۹۰
- اصل سوم: اعتقاد به شعورمندی و ضرورت به کار بردن عقلانیت در امور حیات انسان..... ۲۹۴
- اصل چهارم: اهمیت حذف برخی از قواعد اخلاقی مکتب‌هایی که کامل نیستند و یا در تضاد با حقایق واقعیت‌ها قرار دارند..... ۲۹۹
- اصل پنجم: شفاف‌بینی و واقعیات، گرایش به عملکردهای نیک، اجتناب از توسل به قدرت‌گرایی نامشروع، توجه به امنیت فرد و تربیت صحیح و به کارگیری تفکر عقلانی در امور حیات انسان..... ۳۰۱
- اصل ششم: نیازمندی به همکاری‌های بین‌المللی در مسایل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رعایت حقوق بشر و امور مربوط به صلح و امنیت ملل متحد..... ۳۰۵
- اصل هفتم: ملزم بودن مراکز علمی و دانشگاهی به تحقیق در علوم اخلاقی و مکلف بودن جوامع نسبت به اصلاح انحرافات و اشتباهاتی که امنیت صلح و جهان را با خطر مواجه می‌کند..... ۳۰۸
- اصل هشتم: هشدار در مورد مخاطراتی که در نتیجه‌ی تخریب محیط زیست، تأثیر ماشین در حیات انسان و اقتصادی ناسالم متوجه نسل حاضر و نسل‌های آینده است..... ۳۱۳
- اصل نهم: اهمیت جهان‌بینی، توجه به نوامیس خلقت، قناعت به حقیقت وجود خداوند..... ۳۱۹
- اصل دهم: پذیرش همه‌ی مردم کوه‌ی زمین، زیر چتر بی‌امتنانه‌ی بزرگ بشری..... ۳۲۲
- اصل یازدهم: تشکیل یک سازمان جهانی، به منظور حمایت و ترساندن در حال مرگ در جهان سوم و همه‌ی کسانی که از امکانات اولیه‌ی زندگی، مانند: بهداشت، درمان، تعلیم و تربیت و سایر توانمندی‌های زندگی محرومند و از این رهگذر آسیب‌های جدی متحمل می‌شوند..... ۳۲۹
- اصل دوازدهم: نگرش در اهمیت مفهوم عدالت، در جوامع انسانی و عملیاتی که به آن به نسبت به آن..... ۳۳۳
- فهرست منابع..... ۳۳۹

پیش‌تار

این نوشتار به بحث به اهمیتی که اخلاق در زندگی فردی و اجتماعی انسان دارد، به اصول، قواعد و تأثیر قواعد اخلاقی در امور حیات انسان، اختصاص داده شده است.

انسان موجودی است شناخته، نه تنها از جنبه‌ی ساختار جسمی، بلکه از جنبه‌ی روح و روان و ذهن و جسمی که به او تعلق دارد. مطالعه‌ی ذهن و وجدان انسان به لحاظ درونی و روابطش با دنیای بیرون (که علم اخلاق نامیده می‌شود) بسیار پیچیده است، به‌طوری که دانشمندان و معلمان اخلاق، تاکنون نتوانسته‌اند در موضوعات و گستردگی آن به اتفاق نظر برسند. باید کشف پیچیدگی قواعد اخلاقی که برخلاف قوانین علمی نامشخص و ناملموس است، به این دلیل باشد که انسان در تعیین رفتار و کردار خود آزاد است، به عبارت دیگر نظر از تکلیف اخلاقی که برای او تعیین شده است می‌تواند چگونه زیستن را خوب می‌پندارد.

اگر رفتار و کردار انسان‌ها در تاریخ گذشته، بر مبنای قواعد اخلاقی صحیح استوار می‌بود، از رنج و الم، مشقات، فقر و درماندگی انسان‌ها کاسته می‌شد و حیات انسان عصر حاضر نیز بر نظم و قانون و خصلت‌های نیک‌انسانی، رفاه، صلح و امنیت استوار می‌گردید.

اگر چه انسان در حیات خود بسیاری از فرصت‌ها را از دست داده است، به رغم همه‌ی اینها می‌توان در نتیجه‌ی پیروی از قواعد اخلاقی صحیح، بسیاری از

اشتباهات، کژروی‌های گذشتگان و انسان‌های عصر حاضر را اصلاح کرد و به سعادت دنیوی و اخروی دست یافت. سعادت دنیوی به دلیل اینکه انسان می‌تواند، خوشبختی، رفاه، امنیت و آرامش را در حیات فردی و اجتماعی خود به دست آورد. و سعادت اخروی نیز به این دلیل که توانسته است در مسیر فطرت موجود در خود حرکت کند و به اهداف موجود در حیات خود پاسخ دهد و با حقایق ارتباط برقرار کند.

از آنجا که اخلاق به اعتباری، با روانشناسی، جامعه‌شناسی و تاریخ در ارتباط است و قواعد اخلاقی بدون مطالعه در روح و روان، جامعه و تاریخ انسان به دست نمی‌آید، تلاش شده است به‌طور اجمالی به موارد فوق و حوادث ناگوار تاریخی اشاره شود.

معلمین اخلاق معتقدند: استاد به علوم نظری و نظریه‌پردازی‌ها و فلسفه، نمی‌توان قواعد اخلاقی مطلوب را بیان کرد و در عمل آنها را به کار بست. اگرچه کشف قواعد اخلاقی صحیح، مشکل و پیچیده است، ولی انسان‌ها باید قواعد اخلاقی نسبی را به‌طور اصولی صحیح از قواعد اخلاقی ثابت، پایدار و همیشگی تفکیک و در امور حیات خود به کار گیرند و با ارتقاء سطح شعورمندی انسان به اهداف موجود از حیات خود تحقق بخشند. بنابراین قواعد اخلاقی پایدار و همیشگی قواعدی هستند مانند پایداری در عهد و پیمان، وفاداری، درست‌کرداری، کرامت انسان و نظایرشان که آنها نیز به منظور کاربرد تابع شروطی هستند. نگارنده بر این باور است که بشر در طول تاریخ پر فراز و نشیب گذشته‌ای خود به اصلی‌ترین پیام تاریخ که از بطن حوادث ناگوار آن نشأت گرفته است بی‌اعتناء بوده و همچنان به ادامه‌ی همان ناهنجاری‌های رفتاری خود: مانند انسان‌ستیزی‌ها، کشتار، انتقام‌جوئی‌ها، و قدرت‌گرایی‌ها ادامه داده است. انسان‌ها از انتقام‌جوئی‌های آتیل، چنگیز، اسکندر و قدرت‌طلبی‌های ناپلئون و آدولف هیتلر برای اصلاح خود و رسیدن به شعورمندی طرفی نبسته‌اند و همچون مانند

نسل‌های گذشته‌ی خود که با استفاده از ابزار اولیه و بسط و گسترش آنها جهت رسیدن به ابزار آتش‌زا تلاش کرده بودند، در عصر حاضر نیز به موازات تکنولوژی مدرن در همان جهت در حرکت هستند و ارتکاب به اشتباهی بزرگ از آنچه پیام تاریخ نامیده می‌شود به سر می‌برند.

هدف این نوشتار، با توجه به تاریخ گذشته‌ی انسان‌ها، این است که انسانیت از توانایی‌های اخلاقی موجود در او را به نسل عصر حاضر بازگو کرده و بشناساند. قابل گفتن است که توانایی‌هایی از اخلاق و معرفتی از کردار در انسان وجود دارد که با کشف و به کار گرفته شود. اگر توانایی‌های موجود در کردار انسان همچون توانایی گذشته نادیده گرفته شود و انسان‌ها مانند گذشته، عملکردهای انسان ستیزانه داشته باشند، در آینده برای بازگشت به اصل و حقیقت انسان غیرممکن خواهد بود. انسان موجودی است با توانمندی‌ها و فطرتی مشخص که هر دو راه عملکرد به صورت مژذلت برای او باز است، هوشیاری انسان نباید به او اجازه بدهد که این را فراموش کند. به روش تاریخ گذشته تداوم پیدا کند.

نگرش عقلانی در امور حیات انسان، این را نشان می‌دهد که انسان عصر حاضر، باید به اصلاح بسیاری از عملکردهای رایج و متداول در امور خود بپردازد که از آن جمله عبارتند: اجتناب از دنباله روی از سبک زندگی بی‌معنای استثمار هموعان خود، اجتناب از تولید، نگهداری و فروش تسلیحات، به منظور کسب سود، اقتصادگرایی صرف، اجتناب از بی‌توجهی به محیط زیست و سلامت انسان‌ها، اجتناب از بی‌تفاوتی نسبت به یک میلیارد انسان گرسنه که بسیاری از آنها در آستانه‌ی مرگ قرار دارند، اجتناب از بی‌توجهی به حقوق قانونی و طبیعی انسان‌ها و نظایر آنها. انسان عصر حاضر باید تلاش کند تا روابط فردی و اجتماعی خود را بر مبنای اصول اخلاقی و فطری موجود در خود استوار سازد. با توجه به شرایط حیات انسان‌ها در گذشته و اینکه از جمله نسل‌های گذشته، با توجه به

جنگ‌ها و انسان ستیزی‌ها، در اسارت و رعب و وحشت به سر برده‌اند، نسل عصر حاضر باید به‌طور جدی در جهت اتفاق نظر در مورد قواعد اخلاقی و اصلاح و عملکردها بکوشد. به همین علت، ضرورت دارد، نگرشی جامع در مکتب‌های موجود از زمان فلاسفه، یونان، کلبی‌ها، اسپینوزا (فیلسوف قرن شانزدهم)، دیوید هیوم، نیچه، مکتب کارل مارکس و مکاتب اجتماعی، تاریخی و نظایر آنها صورت گیرد. از پیروی از قواعد اخلاقی که در تضاد با حقایق و واقعیات هستند اجتناب نمود و عملکردهایی که به تجربه آثار نامطلوبی از خود بر جای گذاشته‌اند، حذف و به‌کنایه بگذارند شوند.

یک واقعیت تاریخی در مورد پذیرفته نشدن تجدیدنظر اساسی در قواعد اخلاقی عصر حاضر، این است که اغنیاء و صاحبان قدرت در بی‌نیازی تمام در کنار تسلیحات ذخیره شده‌ی خود می‌نهند و با حفظ خلق و خوی انسان‌های بدوی، از تقسیم قدرت خود با قشر ضعیف و ناتوان اجتناب می‌ورزند و مانند گذشته سرمایه را وسیله‌ی هر چه بیشتر غنی‌شدن خود قرار می‌دهند و اراده‌ی لازم را در یاری رسانی به منظور صنعتی شدن کل کشورهای جهان سوم از خود نشان نمی‌دهند. این گروه غافل از این موضوع هستند که عدم سرمایه‌داری که منجر به غنی شدن آنها شده است، از ابداعات خود آنها است.

ولی در گذر زمان با توجه به اینکه علم انسان بی‌وقفه به توسعه و گسترش بوده و در این مورد تغییرات اساسی به وجود آمده است، ضرورتی ایجاب می‌کند، نسل عصر حاضر، برای رهائی از یک نابودی حتمی جهشی در نظام اخلاقی خود به وجود آورد.

اگرچه تحقیق در مورد دگرگونی‌ها بر عهده‌ی محققین علم و دانش است، با این حال لازم است به چند نکته در این مورد اشاره شود.

روند امور حیات انسان‌ها در گذشته، تابع شرایطی بوده است که در آن زندگی می‌کردند و پیشرفت سریع علم و تکنولوژی، مدرن‌ترین تسلیحات را در اختیار

آنها قرار داد ولی سیر تکاملی اخلاق همچنان بدون تغییر اساسی باقی ماند. با توجه به گسترش ابعاد علم و تکنولوژی، در عصر حاضر فواصل موجود بین انسان‌ها و جوامع به‌طور چشمگیری از بین رفته و معیارهای جدیدی برای زندگی به وجود آمده است. به همین جهت نیز تأثیرپذیری انسان‌ها در جوامع نسبت به هم یگر به صورت فزاینده‌یی زیاد شده است.

جمعیت رو به رشد یا به بیانی ساده‌تر انفجار جمعیت یکی دیگر از تغییراتی است که در حیات انسان‌ها رخ داده است. هر انسانی که در این کره‌ی خاکی متولد می‌شود، انتظار دارد از حداقل امکانات رفاهی، امنیت، تعلیم و تربیت و نظایر آنها برخوردار شود. ولی در عمل انسان‌ها به دو طبقه‌ی مرفه و بسیار فقیر تقسیم شده‌اند. کسانی که به‌آورد و نیازهای قشر فقیر جوامع، با توجه به شرایط غیراخلاقی حاکم بر آنها، کمالات از دسترس انسان‌ها قرار دارد.

در عصر حاضر هفت میلیارد انسان موجود بر روی کره‌ی زمین در میان بلیات طبیعی و غیرطبیعی محصور شده‌اند. بلیات طبیعی اینک اقتصاد جهان محکوم به شکست شده است و ورشکستگی را در بطن خود پرورش می‌دهد. بدین سان نه تنها درآمدهای اقتصادی از محل تولیدات کشاورزی و کشاورزی تأمین نمی‌شود، بلکه در عمل اقتصاد جهانی در بسیاری از موارد، بدهای کلان خود را از محل تولید و فروش تسلیحات به دست می‌آورد و سودهای کلان اقتصادی در نظام بانکداری از تعلق سود به سرمایه که بهره‌نمیده می‌شود حاصل می‌شود که این موضوع خود به اختلافات طبقاتی بین اقشار جوامع دامن می‌زند.

نتیجه اینک، مسایل و تغییرات به وجود آمده در حیات نسل حاضر بسیارند و باید با تحقیق و بررسی، به علل و عمق این تغییرات پی برد.

التیام بخشیدن به رنج و الم انسان کره‌ی زمین، نیازمند بکارگیری درایت، شعورمندی و عقلانیت نسل حاضر است که با اصلاح قواعد اخلاقی، کشف خصوصیت‌های انسانی در انسان، بیدار کردن حس نوعدوستی، پذیرش انسان‌های